

Avrupalılaştırılmayacaklardan mısınız?

Mehmet Akşit

Uçakta koridor koltuğu benim. Pencere kenarında takım elbiseli sarışın bir adam, ortamımızda ise yirmi yaşlarında esmer bir kız oturuyor. Kız anlatıyor:

“İngiltere’ye staj için gitmiştim. Valla çok yararlı oldu. Hem mesleğimden bilgilendim hem de İngilizceyi ilerlettim”.

Sarışın adam kendinden emin bir şekilde, hafifçe burnunu kaldırarak:

“Demek öyle, tabii staj yapmak her zaman iyidir. Ben, pratikleşmeyen teoremin gereksizliğine inanmışımdır. Meslek lisesinde filan mı okuyorsun sen?”

“Hayır, ileri meslek lisesinde”.

Adam gözlerinin ucuyla kıza bakarak:

“Nasıl yani, hiç öyle bir lisenin adını duymamıştım!”

Kız gülümseyerek:

“Yani, Rotterdam Erasmus üniversitesinde okuyorum, üçüncü sınıftayım”.

Adam başını hafifçe geriye çekerek dudaklarını büküyor:

“Bak sen. İyi iyi çok iyi etmişsin. Peki, nerelisin sen?”

“Hollandalıyım”.

“Onu demek istemedim, yani aslen nerelisin?”

“Rotterdamlı”.

“Hemşeriyiz mi demek istiyorsun? Yani demek istiyorum ki özün nereli?”

“Hollandalı”.

“Canım annen baban nereliydi demek istemişim”.

“Rotterdamlı”.

“Yok canım, yani deden, dedenin dedesi, onlar da Hollandalı değildi ya!”

Kız kaşlarını kaldırarak:

“Ooo, şimdi ne demek istediğinizi anladım. Dedemler Karayip denizinden göç etmiş, onu mu soruyorsunuz?”

Adam kendinden emin bir şekilde:

“Tahmin etmiştim zaten”.

Newsweek dergisinin son sayısında, Fareed Zakaria’nın yazdığı, “Avrupa’nın yeni bir kimliğe ihtiyacı var” başlıklı bir makale yayınlandı [1]. Makale, Fransa ve Belçika’da son iki haftadır yaşanan ayaklanmaları “İslam Avrupa’yı işgal ediyor, medeniyetler çatışması başladı” diye yorumlayan gazetecileri eleştiriyor. Bu ayaklanmaların hiç birinde dinsel sloganların atılmadığını, aksine bütün şikâyetlerin sosyal adaletsizlik üzerine yoğunlaştığını belirten makale, esas sorunun Avrupa’nın kendi kimliğini tanımlayamamasından kaynaklandığını belirtiyor. Yazar, kaçınıcı nesil göçmen çocuğu olursa olsun, etnik kökeni farklı olanların Ghetto’lara tıkıldığını, “klasik Avrupalı” görünüşünde olmayanların ya da “Avrupalı adı” taşımayanların iş bulma şansının “Avrupalı gibi” olanlara göre 50 kere daha az olduğunu, ne kadar çabalarsa çabalasınlar yabancılıkla damgalanmış insanların üzerlerine gerilen demir perdeyi yırtıp atmadığını yazıyor. Makale, Avrupa ekonomisinin daha da gelişmesi için göçmenlere ihtiyaç duyulduğunu ve bu yüzden uygulanan politikaların anlamsızlığını vurguluyor.

İki yıl önce Leuven üniversitesinde Filistinli bir gencin doktora savunmasına jüri üyesi

olarak katılmışım. Doktora savunmasının ortasında Filistinli genç jüriye dönerek izin verilirse birkaç Türkçe kelime söz etmek istediğini söylemişti. Herkesin şaşkın bakışları arasında genç temiz bir Türkçeyle:

“Hocam, sizin geldiğinize ne kadar sevindim bilemezsiniz. Ortadoğu Teknik Üniversitesinde benim hayatımın en güzel yılları geçti. Herkes beni bir yabancı olarak değil, bir kardeş gibi, bir Türk gibi kucakladı. Ben de kendimi hep Türk hissettim sevgili Hocam. Bir vatandaşımın burada, yanımda olması inanılmaz bana güç verdi, sağ olunuz”.

Aslında bu tür sözleri ilk defa duyuyor değilim. Sık sık konferanslarda karşılaştığım Arnavut asıllı bir profesör, kardeşi Türkiye’ye gittiği zaman onun Arnavut olduğunu öğrenen herkesin, “sen yabancı değil bizdenmişsin diyerek” kucakladığını söylemişti.

Birkaç ay önce Türkiye’de düzenlenen büyük bir konferansın açılış konuşmasını yapmışım. Konu dönüp dolaşıp Avrupa’daki Türklerin Avrupa’ya uyumuna gelmişti. Sanki herkesin Avrupa’ya göç eden Türkleri kınayan bir tavrı vardı. Yanımda oturan beyefendi, aslında kendilerinin Dağıstan’dan göç ettiklerini ve ailecek Türkiye’ye hemen uyum sağladıklarını söylemişti. Ben kendisine, “hiç Türkiye’de size ayrımcılık yapıldı mı, hiç etnik kökeniniz ayrı diye dışlandığınız oldu mu” diye sormuştum. Böyle bir soru hiç aklına gelmemiş ki sitem edencesine “ne münasebet, olur mu öyle bir şey” demişti. Karşımda oturan bayan da söze karışarak ailesinin Kosova’dan göç ettiğini ve her zaman kendilerini Türkiye’nin bir parçası olarak gördüklerini söylemişti. Sonra ikisi de bana dönerek “yoksa Hollandalılar bunca yıl sonra sizi hâlâ kendi ülkelerinin bir parçası olarak görmüyorlar mı?” diyerek bana şaşkın şaşkın bakmışlardı.

Aslında Avrupa kendi kimliğine çözüm arıyorsa bu gayet kolay. Türkiye’de

insanların birbirlerini etnik kökene bakmaksızın nasıl kardeş olarak gördüklerini inceleseler ve bundan ders çıkarsalar yeter. Eğer onlar böyle bir çalışma yapmıyorlarsa, bizim üniversitelerimiz bu işe soyunsalar, araştırma yapsalar ve buluşlarını Avrupalılara öğretseler ne güzel olur.

Türkiye’de son yirmi yılda binlerce kişinin çeşitli çatışmalar ve terör sonucunda hayatını kaybettiği gerçek. Buna rağmen, ne mutlu ki, etnik kökenimiz ne olursa olsun, ülkeye ve insanlığa yararlı olan herkesle, bütün art niyetlilere ve kışkırtmalara rağmen hâlâ “sen benim kardeşimsin” diyerek sarılıp kucaklaşıyoruz.

Türkiye’dekiler inansın, biz Hollanda da yaşayanlar sizleri çok kışkırtıyoruz. Bırakın çatışmayı, bizler Hollanda için gecemizi gündüzümüzü birbirine kattık canla başla çalışıyoruz. Bazen inat edip “ben senden ayırırım” diyerek diklendiğimiz olmuyor değil. Ama ne yalan söyleyeyim, diklendiğimiz anda bile içimizden, “ben seni seviyorum, sen bendensin” diyen bir Hollandalı çıksın diye hayal edip duruyoruz. Kimse kibarlık olsun diye bile böyle konuşmuyor. Tam aksine. Bizimle yakından uzaktan ilişkisi olmayan bir deli, bir Hollandalıyı öldürdü diye bize sövmekten yorulmadılar. Allah korusun, bir iki kişi daha ölseydi hepimizi kesin kampa tıkarlardı. Biz Avrupa’nın bir parçasıyız dedikçe onlar bize, siz Avrupalılaştırılmayacaklardansınız deyip duruyorlar. Sen gel de Türkiye’dekileri kışkırtma.

Kaynak

1. Fareed Zakaria, “*Europe Needs a new Identity*”. Newsweek , sayfa 41, 21 Kasım 2005.

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

Nieuwegein, 24 Kasım 2006.

© 2005 Mehmet Akşit. Ticari olmamak ve kaynak göstermek koşulu ile kullanılabilir.